Problematyka FASD

Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych

Broszura: FASD a przygotowanie do pracy zawodowej

Autorka: Małgorzata Tomanik[1]

Kampania STOP FAS

[1] Autorka wyraża zgodę na korzystanie z informacji zawartych w tej broszurze oraz ich cytowanie w formie ustnej i/lub pisemnej odpowiednio podając źródło informacji. W przypadku użycia formy pisemnej wskazane jest, aby nazwisko autorki, tytuł dokumentu oraz data jego powstania były poprawnie podane. Pytania do autorki prosimy kierować na adres info@paarentingparadigm.ca

Wstęp

FASD jest zaburzeniem rozwojowym utrzymującym się przez całe życie. Badania naukowe wskazują, że często współwystępuje z zaburzeniami zdrowia psychicznego. Obraz kliniczny danej osoby staje się bardzo złożony, ponieważ nawarstwiają się problemy medyczne, emocjonalne oraz behawioralne będące skutkiem zarówno FASD, jak też zaburzeń psychicznych.

Środowisko domowe oraz szkolne odgrywają ważną rolę w przygotowaniu adolescenta ze złożonymi potrzebami medyczno-rozwojowymi do wejścia w życie dorosłe. Po ukończeniu szkoły zawodowej lub średniej młode osoby będą w dalszym ciągu potrzebowały dalszego wsparcia i pomocy ze strony swoich najbliższych oraz służb pomocowych. Odpowiedni system pomocy społecznej nie zawsze jest jednak dostępny. Rodzice i opiekunowie stają się głównym źródłem wsparcia i pomocy dla swoich dorastających dzieci. Należy jednak pamiętać, że proces przygotowania i planowania powinien rozpocząć się już w wieku wczesnodziecięcym wtedy, kiedy dorośli mogą zauważyć potencjał swoich dzieci, ich unikalne zainteresowania, umiejętności a nie tylko potrzeby. Wczesne, konstruktywne działania opiekuńczo-wychowawcze, terapeutyczne oraz edukacyjne pomogą dziecku a później młodej osobie sprawniej funkcjonować, zdobywać nowe umiejętności a tym samym odnosić więcej sukcesów w życiu dorosłym. Poniższa broszura przedstawia podstawowe strategie, które mogą być zastosowane w okresie wczesnodziecięcym w celu rozpoznania i wzmocnienia mocnych stron rozwojowych oraz wskazówki odnośnie do wspierania adolescentów w szukaniu pracy zarobkowej.

Gdańsk, 01.12.2023 r.

Rozwijanie mocnych stron rozwojowych

Poprawne wyrównywanie deficytów rozwojowych oraz leczenie zaburzeń zdrowia psychicznego stanowią bardzo ważne elementy w procesie usamodzielniania osoby ze złożonymi potrzebami. Zaleca się również rozpoznanie i rozwijanie potencjału rozwojowego oraz sposobów jego uruchamiania i aktywizacji. Osoby z FASD mają wiele różnych zdolności, które wcześnie rozpoznane i pielęgnowane, mogą stać się ich pasją i być wykorzystane później w życiu zawodowym. Należą do nich mi.in. umiejętności muzyczne, wizualne, kinestetyczne.

- Jak najwcześniej zapoznaj się z mocnymi i słabymi stronami rozwoju dziecka/adolescenta; czym się interesuje, jakie lubi zabawy/aktywności, w czym jest skuteczne a w czym potrzebuje pomocy.

- Staraj się często proponować zajęcia rozwijające zainteresowania dziecka, zorganizuj w domu odpowiednie miejsce do zabawy, zapisz na zajęcia dodatakowe, wyślij na obóz.

- Poinformuj przedszkole/szkołę, w jakich dziedzinach dziecko wykazuje zainteresowania i zdolności. Poproś, aby nauczyciel zwrócił na to uwagę i wykorzystał w pracy z dzieckiem. Poproś o dodatkowe wskazówki bądź aktywności, które możesz wdrożyć w domu.

- Jeżeli pojawią się w domu lub szkole jakiekolwiek możliwości, aby dziecko mogło się wykazać, zaangażuj je, np. pomoc w nakrywaniu stołu, w przygotowaniu posiłków bądź w ogrodzie itd. Natomiast w szkole, dziecko może pomagać, np. w stołówce szkolnej, w ustawianiu laptopa do prezentacji dla nauczycieli, obsługi szkolnego radia itd.

Gdańsk, 01.12.2023 r.

- Zadbaj o to, aby dziecko miało dostęp do odpowiednich materiałów, np. zabawek, książek. Każde dziecko lepiej przyswaja wiedzę wtedy, kiedy materiał jest dla niego interesujący i łatwo dostępny.

- Pamiętaj, że udział rodzica bądź opiekuna w zabawie z dzieckiem korzystnie wpływa na rozwój poznawczy, regulacje emocji jak też wzmacnia więź przywiązania. Postaraj się zaplanować zabawę z dzieckiem każdego dnia.

- Pozwól dziecku wybrać to w co chce się bawić, jakich zabawek pragnie używać oraz postaraj się stworzyć warunki, w których dziecko będzie kierowało zabawą a Ty będziesz podążał/a za jego przykładem.

- Udzielaj pochwał za wysiłek i podejmowane starania a nie tylko za efekt końcowy, np. „Wiem, że ciężko się napracowałeś nad zbudowaniem tej wieży.” Zamiast komentarza, np. „Bardzo ładna wieżę zbudowałeś”.

- Pracuj nad budowaniem relacji z innymi dziećmi. Zaproś do zabawy rodzeństwo bądź koleżankę lub kolegę Twojego dziecka. Zapewnij stały nadzór, aby odpowiednio wspierać wszystkich uczestników zabawy.

- Zapewnij dziecku opiekę specjalistyczną z osobami, które mają doświadczenie w zakresie FASD i zdrowia psychicznego. Poproś o dodatkowe wskazówki oraz ich zademonstrowanie. Przekaż informacje dalszej rodzinie, nauczycielom w przedszkolu lub w szkole.

Gdańsk, 01.12.2023 r.

Przygotowanie do pracy zarobkowej

W procesie przygotowania do pracy zarobkowej należy wziąć pod uwagę wiele czynników. Do najważniejszych z nich należą ocena możliwości adolescenta oraz poziomu wsparcia jakiego będzie potrzebował. Bardzo ważne jest zaangażowanie nastolatka w proces planowania i przygotowania. Należy pamiętać, że znalezienie odpowiednego zatrudnienia może wymagać wielu podejść i prób, być może zaistnieje potrzeba zmiany planu oraz szukania innych rozwiązań.

- Zasięgnij informacji w lokalnej spółdzielni pracy. Czy istnieje tam dział wsparcia dla osób ze złożonymi potrzebami. Jakiego rodzaju wsparcie jest oferowane?

- Zastanów się, jakie czynności adolescent może wykonywać samodzielnie a jakie przy wsparciu osoby dorosłej. Czy będzie potrzebował wsparcia długoterminowego czy krótkoterminowego?

- Wspólnie z adolescentem przygotuj życiorys oraz listę potencjalnych stanowisk pracy, które nastolatek może i jest zainteresowany wykonywać.

- Ściśle określ obowiązki związane z danym stanowiskiem pracy, godziny pracy, które adolescent realistycznie może wykonać, dojazd do pracy. Ponownie zastanów się jakie czynności nastolatek potrafi wykonać samodzielnie a jakie przy pomocy innych.

- Przygotuj adolescent do rozmowy wstępnej z pracodawcą, np. sporządź listę pytań, które mogą być zadane w czasie spotkania kwalifikującego. Wielokrotnie i wspólnie z nastolatkiem przećwicz odpowiedzi na te pytania.

- Upewnij się, czy pracodawca jest poinformowany o potrzebach rozwojowych nastolatka i czy może je zaspokoić, np. dostosować godziny pracy, zaplanować przerwy, ograniczyć obowiązki, zapewnić kontrolę i stały kontakt z rodzicami/opiekunami.

- Upewnij się, że adolescent potrafi samodzielnie bez przeszkód dotrzeć do miejsca pracy, np. wspólnie, parokrotnie pokonajcie trasę środkiem komunikacyjnym jaki będzie używany na co dzień.

- Wspólnie opracujcie nowy plan dnia, który będzie uwzględniał dni i godziny pracy oraz czas dojazdu do pracy i powrotu do domu. Być może trzeba będzie wprowadzić jeszcze inne zmiany w planie wynikające z podjęcia zatrudnienia. Pamiętaj, aby zostały one przedyskutowane z adolescentem oraz wspólnie umieszczone w planie dnia.

- Upewnij się, że wizyty z specjalistami bądź innymi znaczącym osobami będą miały miejsce w nowym planie.

- Poinformuj specjalistów o podjęciu pracy przez adolescenta oraz poproś o wskazówki, które mogą być pomocne szczególnie w zakresie udzielania wsparcia emocjonalnego. Rozpoczęcie pracy w nowym środowisku jest stresogenne.

- Pamiętaj, że kontrola i opieka są konieczne i powinny zależeć od indywidualnych potrzeb oraz możliwości nastolatka. Wskazane jest opracowanie indywidualnego planu wsparcia i/lub planu interwencji kryzysowej. Pracodawca oraz osoby wspierające adolescenta powinny wziąć udział w ustalaniu planu oraz jego przestrzeganiu.

- Zaakceptuj potrzebę długoterminowego wspierania i pomocy Pamiętaj, iż osoby z FASD i zaburzeniami psychicznymi będą potrzebowały wsparcia przez całe życie.

- Okaż wsparcie i wyrozumiałość w przypadkach niepowodzeń. Zastanów się nad przyczynami oraz możliwościami ich wyeliminowania. Pamiętaj, że znalezienie odpowiedniego zatrudnienia może wymagać wielu prób.

Materiały edukacyjne:

1. Malbin, D. *Trying Differently Rather Than Harder*, 2nd edition. (2002) FASCETS
2. Dunst, C. J. Roberts, K. Snyder, D. *Spotting My Child's Very Special Interests*. A Workbook for Parents. Winterberry Press. (2004)

Od Wydawcy

Małgorzata Tomanik, specjalistka z zakresu problematyki FASD, założycielka Poradni „Parenting Paradigm" oraz pracownik kluczowy (Key Worker FASD). Współpracuje z rodzinami i opiekunami dzieci/adolescentów z FASD, ich zespołami diagnostycznymi i opiekuńczo-terapeutycznymi, oraz placówkami edukacyjno- socjalnymi. Przeprowadziła liczne szkolenia, warsztaty i wykłady dla pracowników służby zdrowia, pedagogów, psychologów, terapeutów oraz innych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z FASD w Kanadzie i Polsce. Od 2013 r. współpracuje aktywnie z polskimi środowiskami zawodowymi. Między innymi przeprowadziła liczne szkolenia dla polskich specjalistów organizowane przez PARPA w latach 2013-2019 oraz jest współautorką Polskich Standardów Diagnostycznych FASD, 2020 r. Promuje wprowadzenie zintegrowanego, kompleksowego systemu opieki dla dzieci/młodzieży z FASD i ich rodzin w Polsce. Autorka podkreśla fakt, iż bardzo ważną rolę we wspieraniu rodzin odgrywa nawiązanie z nimi bliskiej, profesjonalnej współpracy i zbudowanie relacji opartej na zasadach partnerskich.

Zapraszamy Państwa do korzystania z poniższych informacji oraz podzielenia się nimi z osobami pracującymi z dziećmi/nastolatkami z FASD. Mamy nadzieję, że zawarte informacje będą pomocne w nawiązaniu dialogu w sprawie ulepszenia wsparcia i pomocy dla grupy osób dotkniętej FASD.

Gdańsk, 01.12.2023 r.

Zapraszamy również do korzystania z naszej powiększającej się biblioteki online https://kampaniastopfas.wixsite.com/stopfas oraz do wzięcia udziału w organizowanych webinariach i konferencjach z udziałem p. Tomanik.

Mariusz Ruszkowski
Prezes Zarządu
Fundacji „Wschodzące Słońce”

Materiał edukacyjny wydany w ramach realizacji zadania publicznego
"W ciąży - ani kieliszka. Program profilaktyki uniwersalnej i selektywnej FAS/FASD. Edycja VIII."
przez Fundację dla Dziecka i Rodziny „Wschodzące Słońce”
www.wschodzaceslonce.org.pl

Fundacja dla Dziecka i Rodziny
"Wschodzące Słońce"

współfinansowanego przez Województwo Pomorskie

WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE

przy wsparciu merytorycznym Parenting Paradigm Home Based Consultation z Kanady
www.parentingparadigm.ca

Parenting PARADIGM
Home Based Support & Consultation

w partnerstwie z Fundacją Trzeźwość
www.fundacjatrzeźwość.org.pl

Fundacja Trzeźwość

oraz Fundacją RC
www.fundacjarc.org.pl

FUNDACJA RC

Gdańsk, 01.12.2023 r.